

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/105/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8321202121
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:8321202121.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Fedora Benku a sudkýň JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Kataríny Arnouldovej, v právnej veci navrhovateľa: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX, zastúpený Mgr. Petrom Troščákom, advokátom, so sídlom Hlavná 50, Prešov, proti oprávnenej z vyživovacej povinnosti: D. E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. XXXX/XX, G., v súčasnosti bytom H. XX, I., o návrhu na zrušenie vyživovacej povinnosti plnoletému dieťaťu, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III z 2. februára 2023 č.k. 38Pc/38/2021-211, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti zrušenia vyživovacej povinnosti m e n í tak, že vyživovaciu povinnosť navrhovateľa A. B., nar. XX.XX.XXXX, voči oprávnenej z vyživovacej povinnosti D. E. B., nar. XX.XX.XXXX, určenú rozsudkom Okresného súdu Humenné z 18. decembra 2015 sp. zn. 10P/321/2014 ruší s účinnosťou od 01.06.2021.
- II. Odvolanie navrhovateľa v časti vylúčenia veci na samostatné konanie o d m i e t a.
- III. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov tohto konania.

odôvodnenie:

1. Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvej inštancie zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa voči oprávnenej z vyživovacej povinnosti určenú rozsudkom Okresného súdu Humenné z 18. decembra 2015 sp. zn. 10P/321/2014 s účinnosťou od 01.03.2022 a v časti návrhu navrhovateľa na vrátenie spotrebovaného výživného vylúčil vec na samostatné konanie. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 62 ods. 1 a § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ako aj § 2 ods. 1 a § 156 CMP, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh na zrušenie vyživovacej povinnosti je dôvodný, keďže na strane oprávnenej došlo k zmene okolností, ktoré odôvodňujú zrušenie vyživovacej povinnosti voči nej zo strany navrhovateľa, nakoľko nepokračuje v štúdiu na vysokej škole a je zamestnaná, t.j. je schopná sama sa živiť. Súd zrušil vyživovaciu povinnosť navrhovateľa k oprávnenej, plnoletej dcére, nie ku dňu 01.06.2021, kedy oprávnená ukončila vysokoškolské štúdium, ale ku dňu 01.03.2022, t.j. odkedy sa oprávnená zamestnala. Podľa Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samostatne sa živiť. To, kedy nastane stav, že dieťa je schopné samostatne sa živiť, závisí od viacerých skutočností a ukončenie štúdia nemusí a priori predstavovať dôvod na skončenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu. Do úvahy je potrebné vziať aj vek dieťaťa, jeho zdravotný stav, či schopnosť zamestnať sa a vykonávať prácu. Len samotná skutočnosť, že plnoleté dieťa sa stalo pracovnoprávne spôsobilé, nemá vplyv na zánik vyživovacej povinnosti rodičov. Rovnako nestačí preukázanie skutočnosti, že

plnoleté dieťa je už schopné akejkoľvek zárobkovej činnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že oprávnená po ukončení štúdia absolvovala neplatenú stáž na veľvyslanectve, a to za účelom nadobudnutia skúseností pre jej ďalšiu prácu a zárobkovú činnosť začala vykonávať v marci 2022, bol súd toho názoru, že spôsobilosť samostatne sa živiť nadobudla oprávnená od marca 2022, a nie od 01.06.2021, kedy ukončila vysokoškolské štúdium. V časti vrátenia spotrebovaného výživného súd vylúčil vec na samostatné konanie, keď navrhovateľ je oprávnený samostatnou žalobou domáhať sa na súde vrátenia spotrebovaného výživného. Súd mal za to, že uvedenú vec nebol spôsobilý a oprávnený rozhodnúť v konaní o zrušenie vyživovacej povinnosti, ale je potrebné riešiť ju samostatnou žalobou v konaní odlišnom od tohto konania. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Podľa súdu neboli splnené podmienky na to, aby navrhovateľovi bola priznaná náhrada trov konania. Navrhovateľ je poberateľom výsluhového dôchodku, je v produktívnom veku a spôsobilý vykonávať zárobkovú činnosť. Navrhovateľ sa dobrovoľne a z vlastného uváženia rozhodol nechať sa zastúpiť právnym zástupcom. Rovnako nijakým spôsobom nepreukázal, že jeho majetkové a finančné pomery odôvodňujú priznanie náhrady trov konania. Na základe týchto skutočností považoval súd priznanie náhrady trov konania navrhovateľovi v celom rozsahu za neodôvodnené.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a jeho vyživovaciu povinnosť zrušiť s účinnosťou od 01.06.2021 a oprávnenej uložiť nahradiť preplatené výživné za obdobie od 01.06.2021 do dňa 30.01.2023 v sume 3.000 eur v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súčasne žiadal, aby bolo oprávnenej uložené nahradiť mu všetky trovy konania. Podľa jeho názoru súd prvej inštancie mal správne určiť moment zániku vyživovacej povinnosti ku dňu 01.06.2021, kedy oprávnená ukončila vysokú školu, ktorou ukončila sústavnú prípravu na budúce povolanie. Nie je predsa vo veci týkajúcej sa zrušenia vyživovacej povinnosti podstatné to, či si oprávnená po skončení vysokej školy hľadala prácu a ako aktívne (kde všade poslala životopis), a ani to, či bola na neplatennej stáži a z akých dôvodov. Podstatné je určenie momentu, od ktorého bola oprávnená schopná sama sa živiť. Poukázal na to, že na území Slovenskej republiky je v právnej vede, ale aj v rozhodovacej praxi súdov všeobecne akceptovaný záver, že vyživovacia povinnosť rodiča k plnoletému dieťaťu zaniká ukončením sústavnej prípravy na budúce povolanie (t.j. najneskôr ukončením vysokej školy). Odpoveď na otázku, kedy nastáva moment, od ktorého je plnoleté dieťa schopné samo sa živiť, je potrebné hľadať v rozhodovacej praxi súdov. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20.06.2012 sp. zn. 15CoP/19/2012, rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 23.05.2018 sp. zn. 2Co/101/2017, rozsudok Krajského súdu v Žiline z 21.08.2020 sp. zn. 8CoP/24/2020 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 27.11.2020 sp. zn. 8CoP/23/2020. On už ako prílohu k návrhu predložil potvrdenie o ukončení štúdia zo dňa 27.05.2021, z ktorého vyplýva, že oprávnená dňa 25.05.2021 ukončila Právnickú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Je nepochybné, že oprávnená dňa 25.05.2021 ukončila sústavnú prípravu na budúce povolanie, pričom jej postihnutie ju nevylučuje z toho, aby riadne pracovala a zabezpečovala si obživu, pričom o jej schopnosti riadne pracovať svedčí aj pracovná činnosť pre kozmetickú firmu a advokátsku kanceláriu v Bratislave (ešte počas štúdia na vysokej škole). Uviedol, že neplatená stáž sa nepovažuje za pokračovanie v ďalšom vzdelávaní, resp. prípravu na budúce povolanie, preto ani neprestavuje okolnosť pre ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti. Oprávnená si svoju prvú platenú prácu (po ukončení vysokej školy) našla na Ministerstve hospodárstva SR s nástupom odo dňa 01.03.2022 a následne zmenila zamestnávateľa, pričom odo dňa 01.05.2022 je zamestnaná v Kancelárii J. B.. Poukázal na to, že s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť súdov je nepochybné, že rozhodujúcim okamihom, kedy došlo ku kvalifikovanej zmene pomerov na strane oprávnenej v podobe úspešného ukončenia vysokoškolského štúdia, je deň 25.05.2021, a z tohto dôvodu navrhovateľ aj s prihliadnutím na závery Ústavného súdu SR obsiahnuté v uznesení z 18.09.2012 sp. zn. IV.ÚS 473/2012 navrhol zrušiť vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k oprávnenej počnúc dňom 01.06.2021. Podľa jeho názoru zdravotné postihnutie oprávnenej ju nevylučuje z pracovného procesu, pretože táto je schopná pracovať, už aj pracovala a navyše má priznaného sprievodcu a špeciálne upravené motorové vozidlo, aby ju postihnutie obmedzovalo len minimálne. Navyše jej zdravotné postihnutie je kompenzované aj invalidným dôchodkom a ďalšími kompenzačnými dávkami, ktoré poberá, a ktoré zvyšujú jej príjem z práce, a teda má nielen príjem z práce, ale aj rôzne dávky zo sociálneho systému. Na tieto podstatné okolnosti však súd prvej inštancie nebral žiaden ohľad a nijako ich nevyhodnotil. Taktiež je nepochybné, že ďalšie trvanie vyživovacej povinnosti po dni 31.05.2021 je v rozpore s dobrými mravmi, pretože oprávnená mu neoznámila, že úspešne ukončila vysokoškolské štúdium, a že je schopná riadne pracovať, o čom svedčí aj to, že už pracovala pre kozmetickú firmu a v advokátskej kancelárii v I., čím je

zrejme, že je splnená podmienka nadobudnutia schopnosti sama sa živiť. Súd prvej inštancie nesprávne vylúčil návrh v časti úhrady preplateného výživného na samostatné konanie. Ak súd prvej inštancie rozhodol o momente zániku vyživovacej povinnosti, tak potom bol oprávnený a mal aj všetky podklady k tomu, aby rozhodol aj o tom, v akej výške je oprávnená povinná uhradiť navrhovateľovi preplatené výživné z titulu bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti poukázal i na rozhodovacia činnosť súdov. Súd prvej inštancie nesprávne rozhodol o trovách konania tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, pričom súd poukázal na ust. § 52 CMP. Ak súd prvej inštancie posúdil otázku trov konania podľa § 52 CMP, potom nemal uvádzať nesúvisiace veci, pričom takto uvedené skutočnosti ani len nie sú dôvodom pre nepriznanie nároku na náhradu trov konania úspešnému účastníkovi, ktorým je nepochybne navrhovateľ. Uviedol, že o nároku na náhradu trov konania malo byť rozhodnuté podľa § 55 CMP, keď navrhovateľ bol nútený iniciovať toto konanie o zrušenie vyživovacej povinnosti, pretože oprávnená odmietala jej zrušenie pred podaním návrhu po tom, čo ju navrhovateľ ohľadne tohto kontaktoval a požiadal, aby to vyriešili rovnako, ako v prípade jej brata A., s ktorým sa dohodol na zrušení vyživovacej povinnosti. Oprávnená odmietla mimosúdne vyriešenie danej veci a aj v dvoch vyjadreniach adresovaných súdu odmietala, aby došlo k zrušeniu vyživovacej povinnosti (súhlas s jej zrušením, ale až s účinnosťou od rozhodnutia súdu, uviedla na pojednávaní konanom dňa 18.10.2022), navyše na základe jej návrhu došlo k tomu, že daná vec bola odňatá Okresnému súdu Humenné a prikázaná Okresnému súdu Bratislava III, v dôsledku čoho došlo k tomu, že trovy konania enormne vzrástli. Všetky trovy konania tak zapríčinila oprávnená, pričom jej obrana je od počiatku zjavne nedôvodná. On je síce poberateľom výsluhového dôchodku, súd prvej inštancie sa však vôbec nezaoberal majetkovými pomermi na strane oprávnenej. Táto od 01.05.2022 pracuje ako hlavný radca v Kancelárii J. B., kde dosahuje príjem okolo 1.300 eur mesačne, čo vyplýva zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 18.10.2022.

4. K odvolaniu navrhovateľa sa písomne vyjadrila oprávnená, ktorá navrhla napadnutý rozsudok v celom rozsahu potvrdiť. Plne sa stotožnila s rozsudkom súdu prvej inštancie a tento považovala za vecne správny, spravodlivý a plne v súlade s platnými právnymi predpismi. Vyživovacia povinnosť rodiča k dieťaťu v zmysle § 62 Zákona o rodine trvá do času, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Aj samotná súdna prax ustanovuje, že tento moment nie je možné generalizovať, ale je potrebné pri jeho posudzovaní prihliadať na viaceré okolnosti konkrétneho prípadu, pričom medzi rozhodujúce faktory na strane dieťaťa patrí vek dieťaťa, jeho zdravotný stav, štúdium, či schopnosť sa zamestnať a vykonávať prácu. V tejto súvislosti poukázala i na judikatúru súdov SR. Uviedla, že z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 19.03.2018 sp. zn. 3 Cdo 88/2017 vyplýva, že na zabezpečení úhrady potrieb detí sa majú primárne podieľať obaja rodičia, pričom pokiaľ sú tieto potreby hradené aj z iných zdrojov (napríklad štátnych, sociálnych), v žiadnom prípade to neznamená zánik vyživovacej povinnosti rodičov k deťom. Poukázala tiež na to, že na vyzvanie navrhovateľa mu potvrdenie o ukončení vysokoškolského štúdia obratom zaslala. Bola toho názoru, že prvoinštančný súd sa správne vysporiadal s otázkou nepriznania nároku navrhovateľa titulom zrušenia vyživovacej povinnosti v zmysle výroku II. napádaného rozsudku, ktorým súd vec vylúčil na samostatné konanie. Svoj právny názor odvodzovala od skutočnosti, že Okresný súd Bratislava III, konajúci vo veci zrušenia vyživovacej povinnosti na základe prikázania veci Najvyšším súdom SR, nie je vecne, ani miestne príslušný na priznanie nároku navrhovateľa na zaplatenie spotrebovaného výživného. Čo sa týka náhrady trov konania, uviedla, že má za to, že súd správne rozhodol o nemožnosti náhrady trov konania, čo aj riadne zdôvodnil v zmysle bodu 14. odôvodnenia napádaného rozsudku, s ktorým sa v plnej miere stotožnila. Navrhovateľ v priebehu celého súdneho konania odôvodňoval aplikáciu § 55 CMP tvrdením, že toto súdne konanie bola zavinené z jej strany, a to z dôvodu, že s ním nechcela uzavrieť dohodu o ukončení vyživovacej povinnosti tak, ako s bratom. Uviedla, že z dikcie samotného Zákona o rodine a Civilného mimosporového poriadku vyplýva, že konanie vo veciach výživného plnoletých osôb je výlučne návrhovým konaním, pričom okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. Zákon neustanovuje možnosti akejkoľvek dohody, ako to uvádza navrhovateľ. Bola toho názoru, že priznanie trov konania navrhovateľovi by nebolo v uvedenej veci spravodlivé a v súlade so zákonom, a to najmä vzhľadom na tú skutočnosť, že konaniu o zrušení vyživovacej povinnosti sa ani s poukazom na vyššie uvedené nemohla vyhnúť a pasívnu vecnú legitímáciu vo veci nemala ako ovplyvniť. Zároveň by nebolo spravodlivé, ak by povinnosť znášať trovy súdneho konania bola prenesená na ňu, nakoľko najvyšší súd vo svojom uznesení sp. zn. 9Ndc/21/2021 rozhodol o delegácii súdneho konania v jej prospech nielen na základe nepriaznivého zdravotného stavu, ale aj v dôsledku nepriaznivej sociálnej a finančnej situácie. Súčasne poukázala na fakt, že zastupovanie v súdnom konaní je v tomto prípade právom každej zo strán, a nie ich povinnosťou. Preto by bolo zároveň v rozpore s dobrými mravmi, ak by trovy konania

a právneho zastupovania mala znášať za navrhovateľa ona, ktorá sa v priebehu celého súdneho konania zastupovala sama, a to aj s ohľadom na všetky prezentované skutočnosti.

5. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 363 CSP), a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP), vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie bez potreby zopakovania, či doplnenia dôkazov (§ 383, § 384 CSP a § 68 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) s tým, že oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke súdu miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je v časti účinnosti zrušenia vyživovacej povinnosti dôvodné a v časti napádajúcej vylúčenie veci na samostatné konanie neprípustné, preto ho bolo potrebné v tejto časti odmietnuť.

6. Predmetom konania vedeného súde prvej inštancie bolo zrušenie vyživovacej povinnosti navrhovateľa voči oprávnenej.

7. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola vyživovacia povinnosť s účinnosťou od 1.3.2022 zrušená, ako i v časti nároku na náhradu trov konania.

8. Keďže súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na zistenie skutočného stavu veci pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľa, výsledky tohto dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom dospel k správnym skutkovým zisteniam, odvolací súd vychádza z takto zisteného skutkového stavu bez potreby zopakovania vykonaných dôkazov, prípadne jeho doplnenia vykonaním ďalších dôkazov.

9. Podstatným v prejednávanej veci bolo, či došlo k nadobudnutiu schopnosti oprávnenej samej sa živiť ukončením vysokoškolského štúdia, alebo až jej zamestnaním sa po vykonaní neplatenej stáže na veľvyslanectve, vykonanie ktorej súd prvej inštancie vyhodnotil ako nadobudnutie skúseností pre je ďalšiu prácu.

10. Odvolací súd poukazuje na závery obsiahnuté v uznesení Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2020 sp. zn. 4Cdo/20/2020, z ktorých vyplýva, že určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného, ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu. Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (porov. 8 Cdo 50/2017). Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5 Cdo 87/2017, 3 Cdo 226/2017). Podľa názoru dovolacieho súdu uvedené mutatis mutandis platí nielen vo vzťahu k určeniu rozsahu vyživovacej povinnosti, ale aj vo vzťahu k určeniu jej zániku. Riešenie otázky, či v prípade dovolateľky nastali alebo nenastali dôvody, pre ktoré zanikla vyživovacia povinnosť jej otca k nej - teda či dovolateľka nadobudla alebo nenadobudla schopnosť sama sa živiť, závisí od posúdenia natoľko individuálnych, jedinečných a nezameniteľných skutočností a skutkových okolností, ktoré sú v každom konkrétnom prípade rozdielne a odlišné a nemôžu byť východiskom či pravidlom pre právne posúdenie iných prípadov. Z tohto dôvodu teda v individualizovanom rámci určovania zániku vyživovacej povinnosti neprichádza do úvahy akékoľvek zovšeobecňovanie, ale práve naopak, súdy sú povinné pri posudzovaní a hodnotení zákonom ustanovených východísk postupovať v každom špecifickom prípade vždy diferencovane a bez striktného zotrvávania v určitých hraniciach.

11. Schopnosťou dieťaťa samostatne sa živiť treba rozumieť schopnosť samostatne, z vlastných zdrojov uspokojovať všetky relevantné životné náklady. Ako okolnosť odôvodňujúca trvanie vyživovacej povinnosti rodičov (odôvodnená úlohou rodiča viesť dieťa k získaniu vzdelania, a tým potrebných predpokladov na sebarealizáciu), sa tradične akceptuje štúdium. Aplikácia prax v súvislosti s touto otázkou vyvodila záver, že pre nadobudnutie schopnosti samostatne sa živiť sú dané podmienky

ukončením jedného štúdia toho istého stupňa (pojem sústavná príprava na povolanie si pre svoje potreby definujú viaceré zákony, čo môže byť pre súd určitým návodom). Vo všeobecnosti sa vychádza z definitívneho získania predpokladov na výkon povolania, pričom vždy je potrebné prihliadnuť na individuálne okolnosti každého prípadu. Je potrebné vziať do úvahy situáciu na trhu práce, existenciu oveľa širšieho okruhu foriem štúdia, vzdelávacích inštitútov, dopĺňania jazykových znalostí potrebných pre možnosť realizácie získaného vzdelania, rekvalifikačné kurzy, diaľkové štúdium, nadstavbové štúdium, prípadné prerušenie štúdia, zahraničné stáže, potrebu zvyšovania kvalifikácie a vzhľadom k uvedenému bude niekedy náročnejšie ustáliť okamih nadobudnutia schopnosti dieťaťa samostatne sa živiť. Odôvodnené by mohli byť niektoré z týchto foriem pokračovania vo vysokoškolskom štúdiu, predovšetkým v prípade značných možností na strane povinného rodiča. Na jednej strane treba zohľadniť záujem dieťaťa vo vzťahu k jeho schopnostiam a danostiam, aby získalo vhodné predpoklady na svoje lepšie uplatnenie, na druhej strane je oprávnená požiadavka včasnej realizácie uvedených daností, aby nedochádzalo k zneužívaniu rodičovskej vyživovacej povinnosti len z dôvodu negatívneho postoja dieťaťa k práci.

12. Teleologický výklad § 62 ods. 1 Zákona o rodine je zásadne postavený na myšlienke človeka plne zodpovedného za svoj osud. Od okamihu nadobudnutia schopnosti samé sa živiť, má dieťa svoje príjmové pomery objektívne vo svojich rukách, je „strojom svojho šťastia“. Záleží spravidla len na ňom (na jeho usilovnosti), v akých majetkových pomeroch bude žiť, pokiaľ v tomto ohľade nebude aktívne, negatívne dôsledky si ponese samé dieťa. Zmyslom a účelom je, že pokiaľ je dieťa už objektívne schopné si samé svoje potreby uspokojovať, bolo by nespravodlivé pričítať jeho eventuálnu pasivitu v tejto sfére na ľarchu jeho rodičov v tom zmysle, že by rodičia boli povinní naďalej svoje dieťa živiť (nález Ústavného súdu ČR z 13. marca 2013 sp. zn. I.ÚS/2306/12).

13. Pre trvanie vyživovacej povinnosti rodiča voči plnoletému dieťaťu nie je rozhodujúce, či je toto dieťa ekonomicky samostatné, ale to, či je schopné samostatne uspokojovať svoje potreby.

14. S poukazom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru, že oprávnená nadobudla schopnosť samostatne sa živiť úspešným ukončením vysokoškolského štúdia na Právnickej fakulte UK v Bratislave, keď získala všetky predpoklady pre to, aby bola objektívne schopná svoje potreby sama uspokojovať. Oprávnená v konaní nepreukázala, akým spôsobom jej malo absolvovanie neplatennej stáže na veľvyslanectve pomôcť k získaniu predpokladov na výkon povolania, prípadne ako jej neplatená stáž zlepšila jej pozíciu na pracovnom trhu, keď podľa názoru odvolacieho súdu predpoklady na zamestnanie sa a uplatnenie na pracovnom trhu oprávnená získala už ukončením vysokoškolského štúdia. Ukončenie vysokoškolského štúdia bolo tiež zrejme dôvodom a podmienkou zamestnania sa oprávnenej na Ministerstve hospodárstva SR, či v Kancelárii J. B., pričom oprávnená nepreukázala, či a akým spôsobom jej v zamestnaní pomohlo absolvovanie neplatennej stáže. Na uvedenom posúdení nič nemení ani zdravotný stav oprávnenej, ktorý odvolací súd samozrejme nezľachčuje, keď táto i s prihliadnutím na jej zdravotný stav bola schopná pracovať už počas školy, jej stav jej nebránil absolvovať zahraničnú stáž a po návrate z nej sa riadne zamestnať.

15. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd podľa § 388 CSP rozsudok súdu prvej inštancie v časti zrušenia vyživovacej povinnosti zmenil a vyživovaciu povinnosť zrušil s účinnosťou od 1.6.2021.

16. Odvolanie navrhovateľa proti vylúčeniu veci na samostatné konanie považoval odvolací súd za neprípustné. Uvedené rozhodnutie aj napriek tomu, že je obsiahnuté v rozsudku, má povahu uznesenia.

17. Podľa § 355 ods. 2 CSP, proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, ak to zákon pripúšťa.

18. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že proti tejto forme súdneho rozhodnutia vo svojej podstate odvolanie nie je prípustné. Zákon ho pripúšťa len v tých prípadoch, ktoré taxatívne vypočítava v § 357 CSP. V citovanom ustanovení nie je obsiahnuté uznesenie o vylúčení veci na samostatné konanie, z čoho vyplýva, že proti takémuto uzneseniu odvolanie prípustné nie je.

19. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd odvolanie navrhovateľa v tejto časti podľa § 386 písm. c) CSP odmietol.

20. O nároku na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP a podľa § 52 CMP žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal, keď nezistil dôvody pre postup podľa § 55 CMP.

21. Podľa § 52 CMP, žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

22. Podľa § 55 CMP, súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Náhrada trov v mimosporových konaniach je postavená na zásade, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, avšak toto platí vtedy, ak CMP neustanovuje inak. V ustanovení § 52 sa teda generálne vylučuje nárok na náhradu trov konania v mimosporových konaniach s výnimkami ustanovenými v § 53 až § 56. Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé. Materiálny korektív spravodlivého požadovania náhrady trov konania môže súd použiť vo všetkých typoch mimosporových konaní, pričom na rozdiel od § 53 sa však neaplikuje princíp náhrady trov konania z hľadiska úspechu v konaní.

23. Ustanovenie § 55 CMP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie v zmysle svojvoľie súdu, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú také výnimočné okolnosti, na ktoré je potrebné pri rozhodovaní o trovách výnimočne prihliadnuť. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Pri posudzovaní týchto okolností treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobné a iné pomery všetkých účastníkov konania, tiež na okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde a na ich postoj v konaní. Priznanie náhrady trov konania vedených podľa Civilného mimosporového poriadku musí teda zodpovedať zvláštnym okolnostiam konkrétneho prípadu, pričom jedným z rozhodujúcich hľadísk bude aj to, aby sa takéto rozhodnutie nejavilo ako neprimeraná tvrdosť voči účastníkovi, a aby neodporovalo dobrým mravom. Aplikácia tohto ustanovenia prichádza teda do úvahy v prípadoch, keď súd po preskúmaní okolností konkrétnej veci dôjde k záveru, že ide o výnimočný prípad, a tento musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený.

24. Odvolací dospel k záveru, že v prejednávanej veci nejde o výnimočný prípad, ktorý by odôvodňoval aplikáciu § 55 CMP, pretože súd nezistil žiadne výnimočné okolnosti danej veci, a ani výnimočné okolnosti na strane účastníkov, z ktorých by vyplývalo, že je spravodlivé navrhovateľovi priznať nárok na náhradu trov konania. Predmetom konania bolo zrušenie vyživovacej povinnosti, kedy sa osoba povinná platiť výživné domáha voči osobe oprávnenej na výživné zrušenia tejto povinnosti. Sporným medzi účastníkmi nebolo samotné zrušenie vyživovacej povinnosti, ale čas, od kedy vyživovaciu povinnosť zrušiť. Nebolo možné vytknúť oprávnenej jej postoj počas konania, nakoľko táto len zotrvala na názore, že vyživovacia povinnosť zanikla až je zamestnaním sa, pričom v konaní nespôsobovala žiadne prieťahy. Rovnako neboli zistené také osobné, majetkové, zárobné a iné pomery účastníkov konania, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 55 CMP. Za takéto pomery nemožno považovať navrhovateľom tvrdený vyšší životný štýl oprávnenej, ani skutočnosť, že táto poberá rôzne dávky zo sociálneho systému. Odvolací súd nezistil žiadne výnimočné okolnosti, ktorými by sa predmetná vec líšila od iných konaní, predmetom ktorých je zrušenie vyživovacej povinnosti. Preto o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 52 CMP.

25. Senát krajského súdu uvedený rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom, prípadne má možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).